

In memoriam Mirini Cvikl Zupančič (1938–2020)

© Janja Železnikar

Medobčinski muzej Kamnik; janja.zeleznikar@gmail.com

26. oktobra 2020 je sklenila življenjsko pot. Rodila se je 23. avgusta 1938 v Mariboru. Po končani gimnaziji je študirala arheologijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani in leta 1962 diplomirala. 1. oktobra 1963 se je zaposlila v kamniškem muzeju, sprva kot v. d. direktorja in od leta 1967 do upokojitve leta 2002 kot direktorica.

V času študija je sodelovala pri številnih izkopavanjih antične Emone in se z antičnim gradivom ukvarjala tudi v Mestnem muzeju Ljubljana. Leta 1960 je prejela študentsko Prešernovo nagrado. Kljub preštevilnim funkcijam in nalogam, ki jih je opravljala v kamniškem muzeju, je vodila večja ali manjša arheološka zaščitna izkopavanja v Kamniku, Mengšu, na Trojanah in v Blagovici. Opravila je več topografskih pregledov terena. Leta 1967 sta z Majdo Žontar izdelali temeljno topografijo gradov na Gorenjskem, leta 1971 pa protiturških taborov na Gorenjskem.

Njena poglobitvena in najtežja naloga je bila zagotoviti ustrezne prostore za muzejsko dejavnost. Muzej je na noge postavila iz nič. Lotila se je dolgoletne prenove gradu Zaprice, stranskih traktov ter celotnega grajskega kompleksa z grajskim obzidjem in stolpiči. Težaška gradbena dela ter usklajevanja z lokalnimi in državnimi oblastmi so jo stala tudi zdravja. Kljub vsem preprekam je vztrajala. Zagotovila je osnovne delovne, razstavne in depojske prostore.

Prišel je čas za muzejske zbirke. Dolga leta je s težavo poskušala pridobiti predmete iz federalnega zbirnega centra, kar ji je deloma uspelo. Leta 1964 je ključno pripomogla k odkupu dela Sadnikarjeve zbirke. Šele tedaj je muzej počasi dobival podobo varuha, proučevalca in razstavljalca nepremične dediščine. Z načrtnim zbiranjem upognjenega pohištva in razstavo je kamniški muzej postal muzej z najbogatejšo zbirko Thonetovega pohištva na Slovenskem. Postavila je temelje stalnih zbirk v Moravčah in na Krumperku pri Domžalah – slamninarstvo. Pred propadom in dokončnim uničenjem je rešila lesene, s slamo krite kašče iz Tuhinjske doline, ki so jih prenesli na grajski plato. Tako je v letih 1968 in 1973 nastal eden prvih, če ne prvi skansen v Sloveniji.

V 70. letih 20. stoletja je kot predsednica ZKO Kamnik in Kulturne skupnosti Kamnik skrbela za razvoj kulturnega življenja v vsej kamniški občini. Tako so bili v tem času prvič razpisani gledališki in koncertni abonmaji ter organizirane muzejske in likovne razstave s spremljajoči-

Slika 1. Leta 2015 ob odprtju prenovljenega lapidarija Medobčinskega muzeja Kamnik (arhiv MMK).

mi publikacijami in zloženkami. Tedaj sta bili obnovljeni dvorani Kino Dom in razstavišče Veronika. Leta 1980/81 je bila pobudnica in vodja projekta adaptacije meščanske hiše na Glavnem trgu 2, v kateri je po donaciji del Mihe Maleša nastala po umetniku poimenovana galerija.

Sodelovala je v kulturno-političnih forumih v slovenskem prostoru, saj je bila namestnica predsednika Skupnosti muzejev Slovenije, namestnica predsednika sveta Triglavskega narodnega parka, namestnica predsednika Kulturne skupnosti Slovenije ter članica raznih eksperntnih skupin s področja kulture. Tu se je zanimala in zavzemala predvsem za razvoj na področju muzealstva in muzejske zakonodaje.

Vedno si je prizadevala za izdajanje kvalitetnih publikacij, razstavnih katalogov, vabil in zloženek. Pomembna se ji je zdela celostna ponudba projekta. Vzpostavila je visoke kriterije profesionalno opravljenega dela tako z vsebinskega kot oblikovnega in tehničnega vidika.

Leta 1999 je prejela najvišje priznanje za svoje delo in prispevek k celostnemu varovanju kulturne dediščine,

Valvasorjevo nagrado za življenjsko delo. V spominu nam bo ostala kot elegantna, vedno urejena, uglajena gospa s prijaznim nasmehom na obrazu. Bila je duhovita, pa tudi neomajna in neustrašna, ko se je borila za dobro muzeja ali stroke.

Bibliografija Mirine Cvikl Zupančič

E. Pegan in M. Zupančič, *Najdba novcev iz druge polovice 16. stoletja*. Kamniški zbornik IX, 1963, str. 115–132.

M. Cvikl Zupančič, *Mekinje – Jeranovo*. Varstvo spomenikov 9, 1962-1964, str. 149.

M. Zupančič, *Kamnik – grad Zaprice*. Varstvo spomenikov 9, 1962-1964, str. 179.

M. Zupančič, *Arheologija na področju muzeja Kamnik*. Argo 3, 1964, str. 79–80.

M. Zupančič, *Tri tisoč let star grob*. Kamniški občan, leto IV, št. 4, oktober 1965, str. 6.

M. Cvikl Zupančič, *Kamnik*. Varstvo spomenikov 10, 1965 (1966), str. 193.

Slika 2. Leta 1961 kot študentka na izkopavanjih antične Emone (arhiv družine Zupančič).

M. Cvikl Zupančič, *Velika planina*. Varstvo spomenikov 10, 1965 (1966), str. 193.

M. Cvikl Zupančič, *Gameljne*. Varstvo spomenikov 10, 1965 (1966), str. 194.

M. Cvikl Zupančič, *Kamnik-Žalski hrib*. Varstvo spomenikov 10, 1965 (1966), str. 194.

M. Cvikl Zupančič, *Šmartno v Tuhinjski dolini*. Varstvo spomenikov 10, 1965 (1966), str. 206.

M. Zupančič, *Rimska hiša na Trojanah*. Kamniški občan, leto V, št. 4, julij 1966, str. 10.

M. Zupančič, *Razstave kamniškega muzeja*. Argo 4/6, 1965/1967, str. 92.

M. Cvikl Zupančič, *Sidol*. Varstvo spomenikov 11, 1966 (1967), str. 115.

M. Cvikl Zupančič, *Zagorica nad Kamnikom*. Varstvo spomenikov 11, 1966 (1967), str. 115.

M. Cvikl Zupančič, *Trojane*. Varstvo spomenikov 11, 1966 (1967), str. 130.

M. Cvikl Zupančič, *Kasnoantični prstan s portretom*. Arheološki vestnik 19, 1968, str. 145–148.

Zupančič, M. in M. Žontar, *Gradovi na kamniško-domžalskem območju*. Topografska študija. Kamniški zbornik 12, 1969, str. 53-90.

M. Zupančič, *Letošnja arheološka izkopavanja na Trojanah*. Kamniški občan, leto IX, št. 11/12, 20. 11. 1970, str. 13.

M. Zupančič, *Atrans - Trojane*. V: Mladinski raziskovalni tabori 1970. Ljubljana 1971, str. 215–222.

M. Žontar in M. Zupančič, *Turški tabori na Gorenjskem*. Razstava v mestni galeriji v Kranju. Februar 1971. Argo. Leto 10, št. 3/4 (1971), str. 241–242.

M. Žontar in M. Zupančič, *Turški tabori na Gorenjskem, Galerija v Mestni hiši, 5.2. –9.3.1971*, zloženska.

M. Zupančič, *Atrans - nov napis*. Arheološki vestnik 28, 1977, str. 106–109.

M. Zupančič, *Arheološki najdišči Trojane in Mengeš*. V: Zbornik občine Domžale, Domžale 1979, str. 15–22.

M. Zupančič in M. Žontar, *Gradovi na domžalskem in moravškem območju*. Kulturni in naravni spomeniki Slovenije št. 95, Maribor 1979.

Slika 3. Leta 1977 ob izkopavanjih na trasi plinovoda pri Blagovici (arhiv MMK).

M. Zupančič, *Blagovica*. Varstvo spomenikov 22, 1979, str. 278–281.

M. Zupančič, M. Juteršek, E. Cevc et al., *Miha Maleš*. Razstavni katalog, Kamnik 1980.

M. Zupančič, *Titova srečanja s Kamnikom*. Razstavišče Veronika 22.5. –20.6.1981.

M. Zupančič in M. Juteršek, *Sadnikar, Josip Nikolaj, 1863–1952*. Razstavni katalog, Kamnik 1982.

M. Zupančič, B. Rovšnik, V. Žumer, *Kulturne dragocenosti Kamnika*. Zloženka, Kamnik 1984.

M. Zupančič, B. Rovšnik, L. Žumer, *Kulturne dragocenosti Kamnika*. Razstavni katalog, Kamnik 1984

M. Lesar, M. Komelj, M. Juteršek, M. Zupančič et al., *Miha Maleš - slikar*. Razstavni katalog, Kamnik 1989.

M. Zupančič, D. Arrigler, Z. Torkar, M. Lesar, *Od zbirke do muzeja, od predmeta do muzealije*. Razstavni katalog, Kamnik 1994.

B. Škrlep in T. Grilc, *Grad Križ: 1583–1943*. Raziskovalna naloga, mentorici M. Zupančič in M. Kete, Ljubljana 1994.

Z. Torkar, M. Zupančič, G. Fras, T. Lauko, *Beži Ljubljana, Gradec se skrivaj, Dunaj tud' Kamniku gliha nič ni - Najpremožnejši meščani Kamnika v drugi polovici 19. Stoletja*. Kamnik 1996.

M. Zupančič, *Trženje naravne in kulturne dediščine - da, toda* Kamniški zbornik 13, 1996, str. 174–176.

M. Zupančič (ur.) et al., *Muzeji na Gorenjskem*. vodič, 1996, 1997, 2001.

M. Zupančič, M. Lovenjak, M. Lesar, Z. Torkar, *Lapidarij kamniškega muzeja*. Kamnik 2003.